

Rurbana nutider – regionala exempel

Ortsstruktur, tillväxtmotorer och funktionella samband

Olof Linde, strateg, Region Gävleborg

Hur ser de funktionella sambanden i Gävleborg ut?

Gävleborg ville arbeta med regional utveckling på ett bättre sätt, och därmed skapa robusthet. Under ett år, från våren 2017 till våren 2018, gjordes en systemanalys av orsstruktur, tillväxtmotorer och funktionella samband. I arbetet samverkade tio kommuner, Trafikverket, högskolan, Länsstyrelsen, Handelskammaren och Region Gävleborg.

– Det har varit ett sätt att närma oss frågan, att titta med ett mer holistiskt perspektiv.

Om Gävleborg

Gävleborg är det mest skogsbetäckta länet i landet.

Länet har knappt 300 000 invånare på yta tre gånger så stor som Stockholms län (som har 2,3 miljoner invånare). En tredjedel av befolkningen bor i Gävle. Där finns universitet, god tillgänglighet till Arlanda och Stockholm. Mycket skogsbaserad industri, men också en bergslagsregion.

Utmaningar

Ojämliga livsförhållanden, både gällande ekonomi, hälsa, arbete med mera.

Flera kommuner och orter balanserar eller stagnerat i befolkningsutveckling.

En stor andel bor utanför städerna.

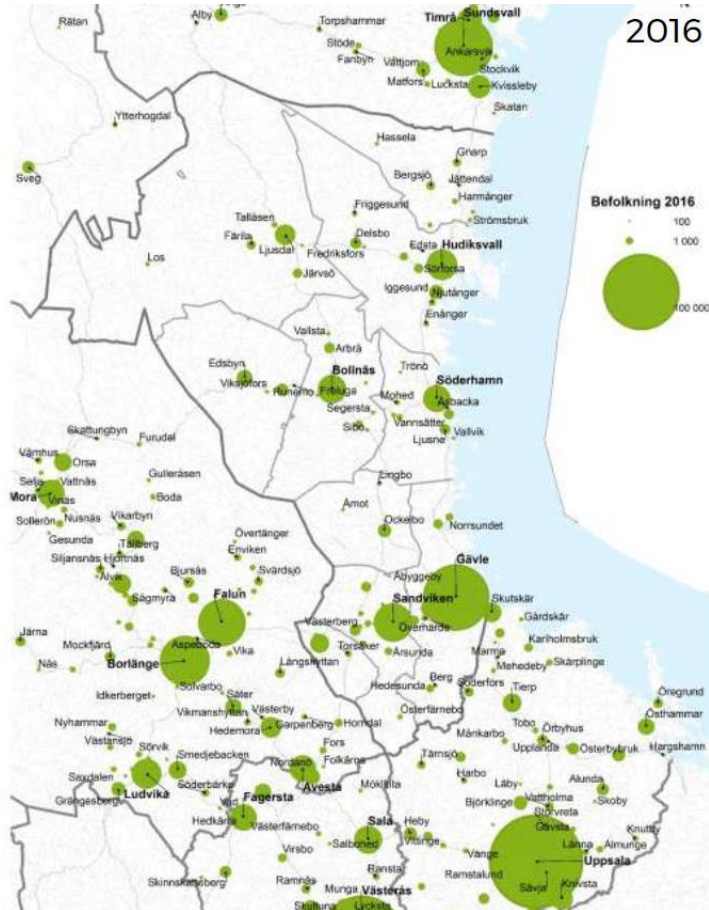
Som industriregion går vi nu igenom en ganska kraftig omställning, där behovet av personal blir mindre samtidigt som kraven på kompetensen ökar.

Utbildningsnivån i länet är låg.

Detta landar i dubbla obalanser; en stor andel står utanför arbetskraften samtidigt som arbetsmarknaden skriker efter personal.

Länet utifrån ett ortsperspektiv

De gröna cirklarna visar orter efter storlek, där Gävle är störst.

I länet bor 225 000 i tätorterna och 55 000 på landsbygd, vilket ger en tätortsgrad på 80 procent.

I Nordiska ministerrådets genomgång av potential i nordens län 2018 hamnade Stockholm i topp, Gävleborg återfinns först på plats 60 av 74 regioner, sist i Sverige.

Den främsta orsaken är bristerna i arbetsmarknaden, med låg utbildningsnivå, låg sysselsättningsgrad och hög arbetslöshet. Ett tecken på att något inte fungerar, trots närheten till landets snabbast växande tillväxtkorridor: Stockholm, Arlanda, Uppsala.

En sak detta visar är att statistik på länsnivå kanske inte alltid är funktionellt. Gävleborg är inte en funktionell arbetsmarknad, utan fem.

Gävleborg – två regionala utmaningar

Gävleborg har identifierat två regionala utmaningar och perspektiv: behovet av att länka ihop (avstånd), det andra att koppla upp (se utanför länsgränserna).

Process och genomförande

Block 1: Systemanalys av ortstrukturer, tillväxtmotorer och funktionella samband.

Boende och arbete: Utifrån ett länsperspektiv är regionen enkärning. Genom att plocka upp det funktionella perspektivet, studera boende och arbete, natt- och dagbefolkning, blev det tydligt att orterna finns i ett sammanhang. I och med arbetet med ortsstatistik syntes nya mönster. Man zoomade ut och tittade på hur man kan koppla ihop med andra orter, som till exempel Sundsvall, Stockholm och Uppsala.

Vi reflekterade

- Vad blev ni mest förvånade över?
- Pendlingsmönstren. Dessutom när det gäller spridning av tillväxtmotorer, vi kunde konstatera att det inte går bättre för regionen om det går dåligt för Gävle, sa Olof.